

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 28 (2005-2006), pp. 173-176

DEVOLUCIÓN DAS ACHEGAS Ó CAPITAL SOCIAL E PAGO DOS INTERESES NO CASO DE PASAMENTO DUN SOCIO

Isabel SÁNCHEZ CABANELAS

A sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Navarra núm. 6/2005 (Sá do Civil e Penal, Sección 1ª), de 9 de xuño declara que non procede o recurso de casación interposto contra a Sentencia dictada o 14-06-2004 pola Sección Terceira da Audiencia Provincial de Navarra na que se condenaba á Cooperativa Bodegas Piedemonte a abonar, á herdeira, as achegas feitas por un socio falecido para compensar as perdas da cooperativa, e asemade ao abono dos intereses.

O recurso de casación que deu orixe á sentenza 6/2005 do Tribunal Superior de Xustiza de Navarra, de 9 de xuño, trae a súa causa no xuízo ordinario promovido por Dona Cristina, viuva e herdeira de D. Juan Ignacio, socio da Cooperativa Bodegas Piedemonte. Dona Cristina demanda á cooperativa Bodegas Piedemonte pola cantidade de cinco mil setecentos coarenta e oito euros con coarenta e tres céntimos, máis intereses de demora e costas, cantidade que entende se lle adeuda pola cooperativa en concepto de reintegro de achegas ao capital social e intereses -esta cantidade, segundo a demandante, se lle adeuda a maiores dos sete mil oitocentos trece euros con dez céntimos que en concepto de reintegro de achegas ao capital social xa lle fora recoñecida e abonada pola cooperativa-.

A discrepancia entre as partes refírese a dous puntos: o primeiro deles fai referencia ao feito de se as achegas realizadas polos socios para enxugar as perdas da cooperativa integran ou non integran o capital social; e o segundo céntrase en determinar se na devolución das achegas ao capital social por pasamento procede o pago de intereses.

I.- Devolución das achegas para compensar perdas.

En atención á primeira discrepancia, si procede ou non procede a devolución das achegas para enxugar as perdas da cooperativa, a sentenza na que trae orixe a casación entende que procede a devolución das achegas dos socios para enxugar as perdas, pero non polo feito de ser achegas para enxugar perdas senón polo rexistro contable que fixo a cooperativa das achegas referidas.

Así, en Xunta Xeral celebrada no ano 1996 a cooperativa acordou amortizar 60 millóns que tiña en perdas mediante tres achegas, acordándose que tales achegas se contabilizaran primeiro como incremento de capital social de cada socio e seguidamente como diminución da mesma cantidade, polo que a sentenza recurrida califica as achegas litixiosas como achegas ao capital social, e faino tras a valoración individualizada e en conxunto da proba documental (libro de rexistro de socios e achegas a capital, libro de actas e libro diario) e pericial contable, e unha interpretación das actas da Asemblea Xeral. Todos estes elementos probatorios levaron ao xuzgado de instancia a concluir que a intención expresada na Asemblea do ano 1996 polos socios foi a de efectuar os desembolsos como achegas ao capital social e así foi o seu tratamento contable, rexistrándose na conta de capital social, sen pasar directamente ao fondo de reserva voluntaria.

Así os feitos, entende a sentenza recorrida que se a cooperativa rexistra contablemente as achegas para enxugar as perdas como capital social e entre os dereitos dos socios cooperativistas atópase o da liquidación da súa achega ao capital no caso de baixa, entón só procede un fallo a favor da demandante entendendo que as achegas feitas polos socios para enxugar as perdas da cooperativa foron aplicadas ás contas de capital social e polo tanto procede a súa devolución en caso de pasamento dun socio.

Esta primeira afirmación da sentenza de instancia é causa do primeiro motivo do recurso de casación, argumentando na casación que as achegas cuio reembolso se demanda, acordadas na Asemblea Xeral de 25 de xaneiro de 1996, foron efectuadas para compensación de perdas, de acordo có establecido no artigo 30 dos estatutos sociais e non como achegas ao capital social, pese ao seu rexistro contable na conta de capital social, polo que o seu importe non é reintegrable á baixa dun socio, e que de terse integrado no capital social, que permanece inalterable, as perdas non se terían compensado e deberían deducirse da suma a reembolsar á demandante.

Este primeiro motivo de casación é desestimado polo Tribunal Superior de Xustiza de Navarra por non terse invocado infracción

procesal na valoración da proba ou errónea interpretación da vontade social reflectida no acordo da Asemblea de 1996 na calificación das achegas litixiosas como achegas ao capital social que fai a sentenza de instancia. Polo tanto, a conclusión mantida, que os desembolsos litixiosos integraron o capital social, constitue un presuposto ou premisa insoslaible para a casación.

A sentenza de casación entende que se as cantidades entregadas en cumprimento do acordo da Asemblea Xeral de 25 de Xaneiro de 1996 foron achegas ao capital social, como así se afirma na sentenza de instancia, procede a súa devolución.

Novamente na casación se está a dicir que no caso de pasamento dun socio, o dereito de reembolso aparece referido ás achegas ao capital social, constituído por achegas obrigatorias e voluntarias dos socios, e que non constitúen achegas ao capital social outros desembolsos ou cuotas periódicas que a Asemblea Xeral poida acordar con pase directamente a Fondo de Reservas Voluntarias, nen as derramas e demais aportacións diñeirarias que os socios poidan realizar en función da actividade cooperativizada para compensar as perdas, perdas que de non enxugarse, procede deducir do importe das achegas reembolsables no caso do pasamento.

Sucedo que no caso que nos ocupa a sentenza recurrida calificou as achegas litixiosas como achegas ao capital social, e esta afirmación quedou incólume, tal como sinalamos no parágrafo anterior, ao non ser impugnada a apreciación que a sustenta por infracción procesal na valoración da proba ou errónea interpretación da vontade social reflectida na Asemblea do ano 1996. Esta situación implica necesariamente que a conclusión mantida – os desembolsos litixiosos integran as achegas ao capital social- constitúen presuposto ou premisa da casación.

A tenor do anteriormente exposto, o Tribunal de casación vese na obriga de desestimar este primeiro motivo de casación, pola imposición legal que o leva a aceptar a conclusión do tribunal de instancia cando afirma que as achegas litixiosas son achegas ao capital social.

2.- Devolución dos intereses do capital social.

O segundo motivo de discrepancia refírese ao pago dos intereses do capital social, entendendo a demandante que se lle adeudan porque sempre foron abonados aos socios que causaron baixa, e entendendo a cooperativa demandada que non procede tal abono xa que as achegas ao capital social

producirán intereses cando así o acorde a Asemblea Xeral, e no caso de Bodegas Piedemonte S. Coop, a Asemblea nunca adoptou tal acordo.

A sentenza de apelación, que acepta e dá por reproducidos os fundamentos de dereito da de primeiro grao, accede ao reitegro das cantidades reclamadas e dos intereses, argumentando que *os intereses das achegas sempre se pagaron aos socios que causaban baixa e non ten sentido facer discriminacións*.

A obriga da devolución dos intereses das achegas motiva o segundo motivo do recurso de casación, argumentándose que as achegas a capital social só producen intereses cando así o determinen os Estatutos Sociais ou a Asemblea Xeral; e no caso da cooperativa demandada nin os Estatutos, nin a Asemblea Xeral, estableceran o seu devengo.

O feito, declarado na instancia probado, de que “a todo socio que causaba baixa se lle pagaban as achegas realizadas máis os intereses” revela un seguimento pola sociedade demandada dun proceder que non é impugnado.

Para eludir as consecuencias xurídicas que se derivan da declaración de que “a todo socio que causaba baixa se lle pagaban as achegas realizadas máis os intereses”, o recurso de casación tería que ter impugnando:

1.- *por infracción procesal*, a valoración probatoria que sustenta a afirmación do efectivo pago dos intereses polas achegas realizadas, ou por

2.- *infracción da normativa material* en que se asenta a doutrina dos propios actos, o valor vinculante do pago de intereses constatado respecto da baixa a que esta litis se contrae e, con él, a discriminación ou contradicción co seu anterior proceder.

Ao non terse adoptado ningunha das dúas opcións queda incólume a afirmación do efectivo pago dos intereses das achegas a todo socio que causaba baixa, e o feito de que legal e estatutariamente se faga depender o seu devengo dun Acordo da Asemblea Xeral, non é impedimento para manter a vinculación aos actos propios da sociedade. Só os actos contrarios a unha norma imperativa ou prohibitiva con sanción de nulidade de pleno dereito, que non é o caso, conducirían á inaplicación daquela doutrina, pola absoluta ineficacia de actos incurso na súa infracción.